

Til Stortingets finanskomité

STATSBUDSJETTET 2019: NATURVERNFORBUNDETS ENDRINGSFORSLAG

I dette notatet oppsummerer vi Naturvernforbundets avgiftsmessige forslag og forslag til bevilgningsendringer. Vi viser til Naturvernforbundets helhetlige forslag til endringer på statsbudsjettet 2019 for mer utfyllende begrunnelser. Dette er sendt alle partigruppene og er også relevant for finanskomiteens innstilling.

Øk miljøavgiftene

Miljøavgiftene er blant våre viktigste virkemidler for å få ned forurensing og naturødeleggelse. Det er skuffende at grønn skattekommisjons utredning knapt er blitt fulgt opp. Et hovedgrep for å redusere klimagassutslipp må være å øke CO₂-avgiften. Naturvernforbundet mener at den i 2020 må være økt til minst 1500 kroner/tonn, og som et ledd i dette bør den i 2019 dobles i forhold til vedtatt budsjett for 2018. Videre bør flere unntak og lave satser oppheves. Økte inntekter fra høyere miljøavgifter gir rom for økte bevilgninger til å støtte omstilling av næringsliv, husholdninger og det offentlige i grønn retning.

Avgift på elektrisk kraft

Det er svært uheldig at regjeringen foreslår å redusere avgiften på elektrisk kraft. Avgiften er viktig for å gjøre energieffektivisering mer lønnsomt og bør økes. I 2020 bør den ordinære satsen være økt til svensk nivå. Halve veksten tas i 2019. Samtidig må grunnavgiften på mineralolje økes tilsvarende, slik at olje ikke styrkes i konkurransen med elektrisitet. Potensialet for energieffektivisering er stort og helt nødvendig for at vi skal nå våre energi-, klima- og naturmål. Både NVE¹ og Statnett² har vært tydelige på at det ikke forventes høye priser på strøm til vinteren.

Avgiftsgrep for å fremme reparasjon

Det er behov for nye avgiftsgrep for å fremme reparasjon framfor kasting. Kjøp-og-kast-samfunnet bidrar til høye utslipp og høyt ressursforbruk globalt. Rammebetingelsene for reparasjon bør bedres, slik at det blir lettere å få sine ting reparert. Sverige innførte i 2017 halv merverdiavgift på visse reparasjoner. Norge bør følge etter og også ta ett skritt lenger og innføre nullsats på de samme type reparasjonene samt på elektriske forbruksartikler.

Få vekk palmeolje

Veibruksavgiften skal dekke eksterne kostnader, utover CO₂-utslipp. Biodrivstoff utenom omsetningskravet er fritatt for avgift, men biodrivstoff gir ikke lavere veislitasje, og utslipp av NO_x ligger på om lag samme nivå som for vanlig diesel. En meget uheldig bieffekt av avgiftsfritaket er mengden palmeoljebasert drivstoff som har inntatt Norge. Tall fra Miljødirektoratet for i fjor viser at om lag halvparten av biodrivstoffet i veitrafikken var basert på palmeolje. Dette har store negative virkninger på natur og klima. Omsetningskravet er mer enn ambisiøst nok, sett i lys av utfordringene på bærekraft og klimanytte som store volum biodrivstoff kan resultere i. Vi mener det blir feil å bruke avgiftsfritak som et supplerende virkemiddel, da det gir mindre styring på både mengder og type biodrivstoff som brukes i Norge. Sekundært må det tas i bruk andre virkemidler som gjør at palmeoljebasert biodrivstoff ikke omsettes i Norge.

Avgift på ny plast Naturvernforbundets forslag til komitémerknad

- «Komiteen ber regjeringen utarbeide et forslag til avgift på ny plast, med tanke på innføring i 2020, for å stimulere til gjenbruk og resirkulering samt utvikling og bruk av mindre miljøskadelige materialer. Avgiften kan f.eks. legges på salgsleddet, slik at den slår likt ut for både importerte og norskproduserte produkter som inneholder plast. Avgiften graderes etter mengden plast produktet inneholder, og den bør differensieres, avhengig av om platen lar seg resirkulere eller ikke, der ikke-resirkulerbar plast får ekstra høy avgift.»

¹ <https://www.tu.no/artikler/regjeringen-vil-bruke-650-millioner-for-a-dempe-stromprisen-men-nve-avblaser-kraftpriskrisen/448155>

² <http://www.statnett.no/Media/Nyheter/Nyhetsarkiv-2018/Nok-vann-til-vinterens-stromproduksjon/>

Oppsummering av Naturvernforbundets endringer av skatter og avgifter

Naturvernforbundets forslag for 2019

- Reparasjon og utleie av utvalgte produkter som klær og sko, tur- og sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk ilegges merverdiavgift med nullsats. Provenyeffekten er svært usikker, men vi regner minus 0,8 mrd. kroner i 2019.
- CO₂-avgiftene (kap. 5508 post 70; kap. 5543 post 70) er for lave til å gi nødvendige insentiver til utslippskutt og bør dobles i 2019 i forhold til regjeringens forslag, noe som vil øke det bokførte provenyet med om lag 5,9 mrd. kroner i 2019, når vi tar hensyn til spesielle forhold i petroleumssektoren. Dette betyr at CO₂-avgiften på bensin øker med 1,18 kroner/liter og på diesel og fyringsolje (generell sats) med 1,35 kroner/liter.
- Engangsavgift på kjøretøy (kap. 5536 post 71) skjerpes på en provenynøytral måte. Kun biler med svært lave utslipp får avgiftsfritak, og avgiftene på bensin- og dieselmotorer økes. Videre må engangsavgiften på varebiler differensieres på linje med personbiler.
- Veibruksavgiften på autodiesel (kap. 5538 post 71) økes til bensinnivå (målt etter energiinnhold) og dermed med 2,04 kroner/liter i forhold til regjeringens forslag, slik at den blir på 5,85 kroner/liter. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 4,0 mrd. kroner i 2019.
- Fritaket for veibruksavgift på biodrivstoff som ikke omfattes av omsetningspåbudet (kap. 5538 post 70–71), oppheves. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 1,7 mrd. kroner.
- Avgiften på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70) økes med 57 prosent i forhold til regjeringens forslag (eller 50 prosent i forhold til 2018-satsene), med 9,04 øre/kWh, slik at den blir på 24,87 øre/kWh for ordinær sats. (Ordinær sats i Sverige er i dag på 33,10 øre/kWh (SEK).) Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 4,3 mrd. kroner i 2019. I 2020 økes avgiften opp til svensk nivå.
- Grunnavgiften på mineralolje mv. (kap. 5542 post 70) justeres i tråd med våre foreslåtte endringer i elavgiften og må derfor også økes med 57 prosent i forhold til regjeringens forslag, med 0,94 kroner/liter, slik at den blir på 2,59 kroner/liter. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 0,8 mrd. kroner i 2019, et tall som påvirkes sterkt av hvordan arbeidet med utfasing av oljefyring går.
- Avgiften på drikkevareemballasje (kap. 5559) for plast og metall legges om på en provenynøytral måte, gjennom at grunnavgiften for disse materialtypene erstattes av en miljøavgift, som graderes, avhengig av mengden gjenvunnet materiale som brukes. Videre økes grunnavgiften på engangsglass med 3,79 kroner i forhold til regjeringens forslag, slik at den blir på 5,00 kroner.
- Flypassasjeravgiften (kap. 5561 post 70) omgjøres til seteavgift og økes ytterligere på mellomlange og lange reiser, i tillegg til at det må betales avgift også på reiser inn til Norge. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 1,5 mrd. kroner i 2019.
- Det innføres en ny avgift på deponi av mineralske masser på i gjennomsnitt 50 kroner/tonn fra 1. juli 2019. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 0,5 mrd. kroner i 2019. Avgiften kan eventuelt skaleres fra f.eks. 35 til 150 kroner/tonn, avhengig av massens innhold av miljøgifter og andre skadelige stoffer samt av deponiløsning.
- I tråd med grønn skattekommisjons anbefaling fjernes reisefradraget, og satsen for skattefrie kjøregodtgjørelse reduseres, slik at kompensasjonen i større grad tilsvarer de reelle, variable kostnadene. Provenyeffekten i av dette vil være på om lag 2,0 mrd. kroner i 2019.

Skatterefusjonsordningen for letevirksomhet

Naturvernforbundets forslag

- Skatterefusjonsordningen i petroleumssektoren avvikles, for å unngå ytterligere subsidiering av letevirksomhet.

Begrunnelse

Støtten til leting etter nye ressurser på norsk sokkel innebærer at den norske stat bruker fellesskapets midler til å subsidiere en aktivitet som ikke kommer til å gi avkastning når klodens gjenværende utslippsbudsjett skal overholdes. I anbefalingene fra ekspertutvalget for grønn konkurransekraft står det: «Økende usikkerhet knyttet til framtidig etterspørsel gjør at regjeringen bør vurdere behov for endringer i dagens petroleumsregime. Dette for å sikre at fellesskapet ikke tar økende risiko i et marked med voksende etterspørselsusikkerhet.» Også grønn skattekommisjon har tatt til orde for å endre på ordningen med leterefusjon, for å unngå at samfunnsøkonomisk ulønnsomme investeringer gjennomføres og den negative miljøpåvirkningen av oljeutvinning på norsk sokkel blir større enn nødvendig. Naturvernforbundet mener derfor det er på høy tid å avvikle denne ordningen, slik at oljeselskapene ikke påfører den norske staten unødvendig risiko.